Scenario's MJOP Speelvoorzieningen Harlingen (2027 e.v.)

Inleiding

De scenario's geven inzicht in mogelijke keuzes voor het beheer, onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen in de gemeente Harlingen.

De uitwerking is gebaseerd op:

- het concept Speelbeleid van gemeente Harlingen van Speelplan
- de huidige uitvoeringsbegroting bij het beleid (ook van Speelplan)
- beleidsambities rondom spelen, ontmoeten en bewegen
- eigen veldonderzoek met een tocht langs alle speeltuinen.

Belangrijk uitgangspunt vanuit Speelplan:
"*Er is meer budget nodig om het speelareaal op peil te houden. Indien dit niet mogelijk is, zijn keuzes noodzakelijk in aantal speelplekken, toestellen en inrichting*."

Scenario 1a – Huidige status: afbouw speelplekken op basis van veiligheid

Indicatief budget: €41.000 per jaar (huidig budget)

Strategie

De strategie in dit scenario is gericht op het zo lang mogelijk in stand houden van het huidige speelareaal met minimale middelen, waarbij veiligheid het enige sturingsprincipe is. Er wordt geen actieve keuze gemaakt om het areaal kwalitatief te verbeteren of toekomstbestendig te maken.

De focus in dit scenario ligt op:

- veiligheid
- openhouden speelplekken

Keuzes in uitvoering

Vervanging
Binnen dit scenario vindt vervanging in principe alleen plaats wanneer toestellen een veiligheidsrisico vormen. Tegelijkertijd is het belangrijk om te benoemen dat een groot deel van de toestellen de komende jaren het einde van hun levensduur bereikt. Dat betekent dat feitelijk veel toestellen vervangen zouden moeten worden, maar dat dit binnen het huidige budget niet haalbaar is. Wanneer het beschikbare budget in een jaar niet toereikend is om alle noodzakelijke vervangingen uit te voeren, worden onveilige toestellen verwijderd zonder dat daar direct nieuwe toestellen voor terugkomen. Dit gebeurt in overleg met de betreffende speeltuinvereniging.

Vervanging vindt vrijwel altijd plaats op het niveau van losse toestellen en niet per volledige speelplek. Herinrichting van speelplekken wordt in dit scenario niet uitgevoerd. Hierdoor worden kosten bespaard op ontwerp- en projectkosten (VAT) en op aanvullende inrichtingskosten zoals opgenomen in de uitvoeringsbegroting van Speelplan.

Samengevat:

- Alleen bij veiligheidsrisico's vervangen

- Vervanging gebeurt per toestel
- Geen vervanging op basis van leeftijd
- Bij onvoldoende budget: verwijderen zonder vervanging
- Jaarlijks kunnen ca. 3–5 aanvragen voor vervanging/groot onderhoud worden gehonoreerd

Onderhoud

- Onderhoud vindt plaats op basis van inspecties
- Reparaties worden alleen uitgevoerd wanneer noodzakelijk
- Levensduur van toestellen wordt maximaal benut
- Grote afhankelijkheid van vrijwilligers

Aantal speeltoestellen

In de gemeente Harlingen staan circa 238 speeltoestellen. De gemiddelde technische levensduur van deze toestellen is ongeveer 15 jaar. Dat betekent dat, om het areaal op peil te houden, jaarlijks een aanzienlijk deel van de toestellen vervangen zou moeten worden.

Binnen het huidige budget van €41.000 per jaar is er echter slechts ruimte om ongeveer 3 tot 5 toestellen per jaar te vervangen. Over een periode van 15 jaar komt dit neer op circa 45 tot 75 toestellen, oftewel 19% tot 32% van het totale areaal.

Dit betekent dat een groot deel van de toestellen binnen hun levensduur niet vervangen kan worden. Zodra deze toestellen niet meer veilig zijn, worden ze verwijderd zonder dat daar nieuwe toestellen voor in de plaats kunnen komen.

Het gevolg hiervan is dat:

- het aantal speeltoestellen neemt af
- groot deel wordt niet vervangen binnen levensduur
- verschillen tussen wijken groter kan worden

Aantal speelplekken

- Kleine locaties openhouden
- Eerder besparen op toestellen weg bij de grotere speelplekken: op advies van Speelplan dat sommige speelplekken te vol/druk zijn
- Blijft formeel bestaan
- Functioneel kan aanbod afnemen
- Geen actieve herstructurering

Beleidsambities

Inclusiviteit

- Alleen bij vervanging en indien budget beschikbaar
- Geen structurele verbetering mogelijk

Vergroening

- Kleinschalig
- Waar mogelijk koppeling met andere budgetten

Sport en bewegen

- Geen uitbreiding noodzakelijk. De huidige speelplekken bieden voldoende mogelijkheden voor spelen en bewegen, met name voor kinderen tot circa 10 jaar.
- Voor de doelgroep vanaf circa 11 jaar zien wij nog kansen voor aanvullende voorzieningen, zoals een pumptrack, crossbaan of vergelijkbare sportvoorzieningen. Hiervoor is binnen dit scenario geen budget opgenomen. Realisatie kan mogelijk plaatsvinden via initiatieven vanuit verenigingen, ondersteund door subsidies.

Ontmoeten

- Ontmoeting is in de huidige situatie voldoende geborgd. Op vrijwel alle speelplekken zijn zitvoorzieningen aanwezig en door de spreiding van speelplekken over de gemeente is er in elke wijk en dorp ruimte voor ontmoeting.
- De huidige inrichting en aantrekkelijkheid van de speelplekken sluiten goed aan bij het gebruik.

Gevolgen

Voordelen

- Financieel haalbaar = huidige situatie
- Sluit aan bij huidige werkwijze

Nadelen

- Achterstallig onderhoud neemt toe
- Toestellen verdwijnen zonder vervanging
- Grote verschillen tussen speelplekken
- Beleidsambities niet uitvoerbaar

Scenario 1b – Basis +niveau: vervangen op basis van veiligheid

Indicatief budget: ± €66.000 per jaar

Financiële onderbouwing

Het budget in dit scenario bedraagt circa €66.000 per jaar. Dit is een verhoging van €25.000 ten opzichte van het huidige budget (€41.000).

Uitgaande van gemiddelde vervangingskosten per speeltoestel van circa €8.000 – €12.000 per toestel betekent dit:

- Scenario 1a (€41.000):
  circa 3–5 toestellen per jaar te vervangen
- Scenario 1b (€66.000):
  circa 5–8 toestellen per jaar te vervangen

Dit betekent een toename van circa 2–3 extra vervangingen per jaar.

Over een periode van 15 jaar komt dit neer op:

- circa 75–120 toestellen (scenario 1b)
  ten opzichte van:
- circa 45–75 toestellen (scenario 1a)

Hiermee kan een groter deel van het areaal binnen de technische levensduur worden vervangen, maar nog steeds niet het volledige areaal (± 238 toestellen).

Binnen dit scenario wordt uitsluitend vervangen op toestelniveau en wordt niet ingezet op herinrichting van speelplekken. Hierdoor wordt bespaard op:

- ontwerp- en projectkosten (VAT)
- aanvullende inrichtingskosten zoals opgenomen in de uitvoeringsbegroting

Strategie

De strategie in dit scenario is gericht op het beter borgen van veiligheid binnen het bestaande speelareaal, zonder het ambitieniveau te verhogen. De focus ligt op het voorkomen van risico's en het zo veel mogelijk behouden van bestaande speelplekken.

Dit scenario vormt een tussenstap tussen scenario 1a (huidig budget) en scenario 2 (gerichte keuzes).

De focus in dit scenario ligt op:

- het borgen van veiligheid door tijdig ingrijpen
- het waar mogelijk vervangen van onveilige toestellen in plaats van verwijderen
- het behouden van speelplekken zonder inzet op herinrichting
- kostenbeheersing door uitvoering op toestelniveau

Keuzes in uitvoering

Onderhoud

- Actiever onderhoud om veiligheid te waarborgen(actiever onderhoud dan in scenario 1a)
- Sneller ingrijpen bij gebreken
- Levensduur wordt benut, maar minder extreem opgerekt dan in scenario 1a
- Nog steeds afhankelijkheid van inzet van vrijwilligers/verenigingen
- Herinrichting van speelplekken maakt geen onderdeel uit van dit scenario.
- Veiligheidsniveau blijft beter op peil

Vervanging

- Vervanging bij onveilige situaties op basis van inspecties of signalen uit het ABS-systeem
  Tegelijkertijd geldt:
  - toestellen worden niet vervangen puur op basis van leeftijd of afschrijving
  - visueel verouderde, maar veilige toestellen (zoals speelhuisjes) blijven staan
- Meer ruimte om te vervangen i.p.v. verwijderen
- Vervanging vindt vrijwel altijd plaats per toestel en niet per speelplek

Aantal speeltoestellen

- minder snelle afname van het aantal toestellen dan in scenario 1a
- maar nog steeds geen volledig behoud van het areaal op lange termijn

Aantal speelplekken

- Blijft grotendeels behouden
- Minder druk om locaties op te heffen
- Geen actieve uitbreiding

Aantal speelplekken

- Uit het veldbezoek blijkt dat de spreiding van speelplekken goed aansluit bij het gebruik in de praktijk. Hoewel in het concept speelbeleid wordt aangegeven dat het aantal speelplekken

relatief hoog is (per km2 op inwoneraantal), wordt het samenvoegen van speelplekken op dit moment niet als wenselijk gezien.
- Samenvoegen alleen indien noodzakelijk

Beleidsambities

Inclusiviteit
- Geen structurele inzet op inclusieve speelplekken
- Alleen evt. mogelijk wanneer dit samenvalt met vervanging van toestellen
- Geen gebiedsdekkende verbetering: een inclusieve speelplek per gemeente = verplicht

Vergroening
- Kleinschalige maatregelen mogelijk bij vervanging
- Koppeling met andere budgetten of projecten blijft noodzakelijk
- Geen structurele vergroening van speelplekken

Sport en bewegen
- Geen actieve uitbreiding van voorzieningen
- Huidige aanbod blijft uitgangspunt en is met name geschikt voor kinderen tot circa 10 jaar
- Voor oudere jeugd (vanaf ± 11 jaar) blijven kansen bestaan voor uitbreiding (bijv. pumptrack of crossbaan), maar hiervoor is binnen dit scenario geen budget opgenomen
- Realisatie is afhankelijk van initiatieven vanuit verenigingen en externe financiering (subsidies)

Ontmoeten
- Ontmoetingsfunctie blijft op het huidige niveau behouden
- Voldoende spreiding van speelplekken en aanwezigheid van zitgelegenheden
- Geen extra investeringen in verblijfskwaliteit of inrichting

Gevolgen

Voordelen
- Betere borging van veiligheid dan in scenario 1a
- Minder snelle afname van speeltoestellen
- Zoveel mogelijk behoud van alle huidige speelplekken in de gemeente Harlingen
- Beperkte extra investering ten opzichte van huidig budget
- Realistisch uitvoerbaar

Nadelen
- Geen structurele kwaliteitsverbetering
- Beleidsambities op het gebied van inclusiviteit en vergroening kunnen niet worden gerealiseerd
- Verschillen tussen speelplekken kunnen ontstaan

Scenario 2 – Tussenvariant: gerichte keuzes per locatie

Indicatief budget: ± €90.000

Financiële onderbouwing

De financiële onderbouwing van dit scenario is gebaseerd op de begroting en uitgangspunten van Speelplan, gecombineerd met een realistische inschatting van de benodigde investeringen.

Uitgangspunt hierbij is dat niet alle speelplekken volledig worden heringericht, maar dat wordt gekozen voor een combinatie van:

- vervanging per toestel waar mogelijk
- en herinrichting op locaties waar dat noodzakelijk is

Berekening:

- Totale vervangingswaarde speeltoestellen: €775.502
  → gemiddeld circa €51.667 per jaar (op basis van 15 jaar afschrijving)
- Jaarlijkse onderhoudskosten: circa €25.500
- Dit leidt tot een totale indicatieve jaarlijkse investering van totaal: **± €77.167 per jaar**
- Met ruimte voor incidentele herinrichting en inclusief toegankelijk maken (± € 13.000 extra)**: €90.000 per jaar.**

Strategie

De strategie in dit scenario is gericht op het in stand houden van het huidige speelareaal, waarbij per locatie wordt gestuurd op gerichte keuzes in vervanging en investering, met ruimte om meer toestellen te vervangen dan alleen op basis van veiligheid.

Dit gebeurt door:

1. Het behouden van het netwerk aan speelplekken
2. Het werken met een maximumbudget per locatie

De focus in dit scenario ligt op:

- Veiligheid met kwaliteit
- Herinrichten indien nodig
- Incidenteel inclusiviteit meenemen

Uitwerking strategie

1. Alle speelplekken behouden

De strategie in dit scenario is in de basis gericht op:

- het behouden van het huidige netwerk aan speelplekken
- het benutten van de bestaande kwaliteit
- en het gericht investeren waar dat nodig is, met name in gevallen van veiligheid

Er wordt niet gestuurd op grootschalige herinrichting, maar op slim en gefaseerd beheer. Uit het veldbezoek blijkt dat de spreiding van speelplekken goed aansluit bij het gebruik in de praktijk. Hoewel in het speelruimteplan wordt aangegeven dat het aantal speelplekken relatief hoog is (per km² en inwoneraantal), wordt het samenvoegen van speelplekken op dit moment niet als wenselijk gezien.

2. Werken met een maximumbudget per locatie

Een tweede uitgangspunt in dit scenario is het werken met een maximumbudget per locatie. Dit betekent dat niet iedere speelplek automatisch volledig volgens de theoretische vervangingswaarde wordt vernieuwd, maar dat per speelplek een realistisch investeringsplafond wordt gehanteerd.

Daarmee ontstaat ruimte om:

- gerichter te sturen op betaalbaarheid
- investeringen beter te spreiden over de jaren
- en per locatie bewuster keuzes te maken in wat echt nodig is

Binnen dit uitgangspunt kan onderscheid worden gemaakt naar type speelplek, bijvoorbeeld:

- kleine speelplekken
- buurtplekken
- wijk- of dorpsplekken

Zo hoeft niet elke locatie dezelfde investering te krijgen, maar kan worden gekeken naar functie, gebruik, ligging en noodzaak. Dit maakt het mogelijk om het bestaande netwerk van speelplekken zoveel mogelijk te behouden, zonder overal uit te gaan van volledige herinrichting.

Keuzes in uitvoering

Onderhoud

- Structureler en planmatiger onderhoud
- Sterkere inzet op inspectie en monitoring
- Levensduurverlenging als bewuste strategie
- Tijdig uitvoeren van kleinere ingrepen
- Alleen wanneer een speelplek aantoonbaar niet meer voldoet, kan gekozen worden voor een integrale herinrichting. Dit zal naar verwachting slechts incidenteel voorkomen (bijvoorbeeld één locatie per jaar, maar niet elk jaar).

Vervanging

- Selectief en gefaseerd
- Op basis van veiligheid én kwaliteit
- Combinatie van toestelvervanging en incidentele herinrichting
- Niet iedere speelplek wordt volledig vernieuwd; per locatie wordt bepaald wat nodig is

Aantal speeltoestellen

- Blijft grotendeels in stand
- Lichte afname mogelijk waar ‘teveel’ aan toestellen bestaat op een speelplek
- Betere spreiding en kwaliteit

Aantal speelplekken

- Huidig netwerk blijft uitgangspunt
- Uitbreiding is binnen dit scenario niet voorzien, maar op langere termijn mogelijk indien middelen worden gereserveerd

Beleidsambities

Dit scenario biedt beperkte ruimte voor nieuwe beleidsambities:

Inclusiviteit
- Gefaseerde verbetering mogelijk
- Alleen in combinatie met vervanging of incidentele herinrichting
- Geen volledige dekking in de gemeente

Vergroening
- Beperkte inzet mogelijk bij herinrichting
- Koppeling met andere beleidsvelden (bijv. klimaatadaptatie)
- Geen structurele vergroening op alle locaties

Sport en bewegen
- Huidige situatie is voldoende voor kinderen tot circa 10 jaar
- Voor oudere jeugd beperkte uitbreiding mogelijk, maar geen structureel onderdeel
- Focus ligt op behouden en benutten bestaande voorzieningen

Ontmoeten
- Huidige situatie voldoet
- Spreiding en inrichting ondersteunen ontmoeting
- Geen aanvullende investeringen noodzakelijk

Gevolgen

Voordelen
- Realistische midden variant
- Meer kwaliteit dan scenario 1
- Lagere lasten dan scenario 3
- Ruimte voor keuzes

Nadelen
- Geen snelle realisatie van inclusieve speelplekken
- Beleidsambities worden slechts gedeeltelijk gerealiseerd
- Geen uitbreiding van voorzieningen voor ontmoeten en sport/bewegen
- Afhankelijk van jaarlijkse afwegingen (t.o.v. scenario 3)
- Grote budgettaire verhoging nodig

Scenario 3 –Volledige herinrichting: advies Speelplan o.b.v. concept beleid

Indicatief budget: ± €193.000 per jaar

Financiële onderbouwing

Globale doorrekening Speelplan:
- Vervangwaarde areaal:
  - €1.910.287
  - → gemiddeld €127.352 per jaar (15 jaar)
- Onderhoud: ± €66.000 per jaar
- Is totaal: €127.352 per jaar + €66.000 per jaar = €193.000 per jaar

Strategie

De strategie in dit scenario is gericht op het volledig toekomstbestendig maken van het speelareaal, waarbij kwaliteit, inclusiviteit en beleidsambities leidend zijn. Het speelareaal wordt actief heringericht en doorontwikkeld. Elke speelplek kan opnieuw heringericht worden.

De focus in dit scenario ligt op:

- Kwaliteit hoog: volledige herinrichting speelplekken en nieuw materiaal
- Preventief onderhoud
- Realiseren van beleidsambities

Keuzes in uitvoering

Onderhoud

- Preventief en planmatig
- Hogere kwaliteitsstandaard
- Minder correctief onderhoud nodig

Vervanging

- Niet vervangen op basis van toestel, maar op basis van gehele speelplek met herinrichting
- Herinrichting per speelplek als standaard aanpak met een combinatie maken per speelplek van:
    - spelen
    - ontmoeten
    - bewegen
- Indicatief kan jaarlijks circa 1 speelplek volledig worden heringericht (of meerdere kleinere locaties), afhankelijk van omvang en inrichting

Aantal speeltoestellen

- Kan afnemen
- Kwaliteit en gebruikswaarde nemen toe
- Meer variatie per locatie

Aantal speelplekken

- Geen speelplekken die weg hoeven
- Actieve herstructurering mogelijk vanwege uitbreiding beleidsambities

Beleidsambities

Inclusiviteit

- Structurele verbetering van toegankelijkheid
- Speelplekken worden geschikt gemaakt voor een brede doelgroep
- Mogelijkheid tot realisatie van één of meerdere inclusieve speelplekken

Vergroening

- Actieve inzet op klimaatadaptatie
- Natuurlijke speelplekken en vergroening van de openbare ruimte
- Koppeling met andere beleidsvelden (water, biodiversiteit, hittestress)

Sport en bewegen

- Actieve uitbreiding van beweegvoorzieningen
- Meer aanbod voor verschillende leeftijdsgroepen, inclusief jongeren en ouderen
- Mogelijkheid voor nieuwe voorzieningen zoals sport- en beweegroutes

Ontmoeten

- Versterking van ontmoetingsfunctie
- Speelplekken worden ingericht als verblijfsplekken
- Meer aandacht voor sociale cohesie en verblijfskwaliteit

Gevolgen

Voordelen

- Toekomstbestendig speelareaal
- Kwaliteit en samenhang verbeteren
- Uitvoering beleid mogelijk

Nadelen

- Hogere structurele lasten

Module – Inclusief spelen (toe te voegen aan elk scenario)

Indicatief budget: ± €20.000 – €25.000 per jaar

Deze module kan aanvullend op elk scenario worden toegepast.

Indicatieve kosten

- Inclusieve verbeteringen bestaande plekken:
  ± €15.000 per jaar | Gaat om ongeveer €15.000 per plek. Dus 1 plek per jaar.
- 1 inclusieve speelplek:
  - investering ± €120.000
  - uitgesmeerd → €8.000 per jaar

Totale aanvullende investering

€15.000 + €8.000 = €23.000 per jaar

Subsidies

Subsidies zijn nu niet structureel meegenomen. Deze moeten worden aangevraagd door de verenigingen zelf, onder andere:

- Samenspeelfonds
- LEADER
- Mienskipfonds
- Jantje Beton
- Etc.

Samenvatting

Scenario	Budget/jaar	Kenmerk
1a Huidige status	€41.000	Afbouw op basis van veiligheid
1b Basis+	€66.000	Veiligheid geborgd en speelplekken behoud
2 Tussenvariant	€90.000	Behoud en gerichte keuzes
3 Volledig plan	€193.000	Herinrichten en realiseren beleidsambities

Het verschil zit vooral in de mate van: verwijderen zonder of met vervangen, herinrichting & ontwerpkosten.

Scenario 2 gaat uit van vervanging waar nodig, terwijl scenario 3 uitgaat van volledige herinrichting van speelplekken inclusief ontwerp- en uitvoeringskosten (VAT).